

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

7 juli 2008

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw **Marleen Vanderpoorten** –

**houdende wijziging van het decreet van 17 juli 2000
houdende de oprichting van een
Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Algemeen

Artikel 18 van het decreet van 17 juli 2000 houdende de oprichting van een Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek schrijft voor dat vijf jaar na de eerste volledige samenstelling van de raad van bestuur de werking ervan door het Vlaams Parlement wordt geëvalueerd.

De evaluatie werd toevertrouwd aan een externe evaluatiecommissie, voorgezeten door professor dr. Geert De Soete, decaan van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Gent, en verder samengesteld uit professor dr. Koenraad Debackere, algemeen beheerder van de Katholieke Universiteit Leuven en gedelegeerd bestuurder van Leuven Research & Development, en dr. ir. Elisabeth Monard, secretaris-generaal van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen.

De evaluatiecommissie formuleerde in haar verslag van 14 mei 2007 de volgende aanbevelingen:

1. het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek moet een duidelijkere missie en identiteit nastreven;
2. het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek dient de band met het Vlaams Parlement te versterken;
3. de principes van ‘corporate governance’ dienen te worden toegepast;
4. het internationaal netwerk moet optimaal benut worden.

Het Vlaams Parlement stemde op 20 december 2007 in met die aanbevelingen. De uitwerking van die aanbevelingen vereist een aanpassing aan drie teksten, met name het oprichtingsdecreet van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek, het huishoudelijk reglement van

het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek en het Reglement van het Vlaams Parlement.

Dit voorstel strekt ertoe de aanbevelingen van de evaluatiecommissie die een decretale aanpassing vereisen, te verwerken in het oprichtingsdecreet. Het voorstel moet gelezen worden in samenhang met het bijbehorende voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement en het voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek.

II. Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikelen 2 tot en met 5

Ter uitvoering van de aanbeveling om een duidelijkere identiteit na te streven, wordt de benaming van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek gewijzigd. Met het oog op een effectievere communicatie wordt gekozen voor een omschrijvende benaming, met name ‘Samenleving en Technologie’.

Artikel 2 van het decreet definieert het begrip ‘wetenschappelijk en technologisch aspectenonderzoek’ dat verder alleen in de benaming van het instituut dat door het decreet wordt opgericht, voorkomt. Artikel 3 bepaalt het bestaan van het instituut. Omdat het instituut een naamsverandering ondergaat, wordt een verklaring van het begrip ‘wetenschappelijk en technologisch aspectenonderzoek’ en het bestaan van een dergelijk instituut geïntegreerd in artikel 3. Artikel 2 is overbodig en wordt bijgevolg opgeheven.

Om de leesbaarheid te verhogen wordt ‘Samenleving en Technologie’ in het decreet telkens vervangen door het begrip ‘instituut’. In het huidige decreet wordt ook het begrip ‘Instituut’ gebruikt, maar dan als afkorting van ‘Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek’. Aangezien

‘instituut’ nu niet meer verwijst naar een officiële titel van de instelling, moet het voortaan zonder hoofdletter geschreven worden.

Artikel 6

Artikel 4, 6°, van het decreet bepaalt dat de raad van bestuur jaarlijks een analyse van de behoeften aan onderzoek en ontwikkeling opstelt. Die opdracht wordt geschrapt.

Artikel 7

Dit is een taalkundige wijziging.

Artikelen 8 en 9

De artikelen 7 en 8 van het decreet regelen respectievelijk de aanwijzing van acht Vlaamse volksvertegenwoordigers en de benoeming van acht personaliteiten uit de wetenschappelijke en technologische wereld voor de raad van bestuur.

Op grond van het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid mag ten hoogste twee derde van de leden van die advies- en bestuursorganen van hetzelfde geslacht zijn. Het decreet van 13 juli 2007 is niet van toepassing op bestuursorganen van instellingen die verbonden zijn aan het parlement.

Omdat de evenwichtige samenstelling van bestuursorganen een algemeen erkend beginsel is binnen de Vlaamse overheid, is het moeilijk verdedigbaar dat de raden van bestuur van de aan het parlement verbonden instellingen hier een uitzondering op vormen. De artikelen 7, §2, en 8, §1, derde lid, bepalen dat ten hoogste twee derde van respectievelijk de volksvertegenwoordigers en de personaliteiten tot hetzelfde geslacht mogen behoren. De ontdebelling van het quotum verplicht beide categorieën van leden om rekening te houden met het beginsel van de evenwichtige vertegenwoordiging. De algemene toepassing van de 2/3-regel zou in de praktijk haast onmogelijk zijn, onder meer omdat beide categorieën

van leden op verschillende tijdstippen hun bestuursmandaat opnemen.

Volgens het huidige decreet heeft elke erkende fractie recht op een vertegenwoordiger in de raad van bestuur. Deze regel vormt een correctie op het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging. Dit principe wordt aangevuld met twee nieuwe bepalingen. Ten eerste wordt uitdrukkelijk het voorbehoud geformuleerd dat die gegarandeerde vertegenwoordiging slechts mogelijk is indien er niet meer erkende fracties dan mandaten zijn. Wanneer er negen erkende fracties zijn, heeft de kleinste erkende fractie geen recht op een vertegenwoordiger in de raad van bestuur. Bovendien wordt een aanvullende regeling ingevoerd voor het bepalen van de volgorde waarin die mandaten worden toegekend. Die volgorde is van belang om te bepalen welke fractie desgevallend een kandidaat van het ondervertegenwoordigde geslacht moet voordragen.

Wanneer meer dan twee derde van de kandidaten die door de fracties worden voorgedragen van hetzelfde geslacht is, moet de fractie die als laatste recht heeft op een kandidaat, een kandidaat voordragen van het ondervertegenwoordigde geslacht. Indien die kandidaat reeds behoort tot het ondervertegenwoordigde geslacht of indien nog steeds meer dan tweederde van de kandidaten van hetzelfde geslacht is, moet de fractie die als voorlaatste een kandidaat mag voordragen, een kandidaat voordragen van het ondervertegenwoordigde geslacht enzovoort. Bij tussentijdse verkiezingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van het ontslag van een volksvertegenwoordiger als lid van de raad van bestuur, moet er op toegezien worden dat het 2/3-quotum blijvend nageleefd wordt.

De acht personaliteiten uit de wetenschappelijke en technologische wereld die lid zijn van de raad van bestuur worden benoemd uit een (dubbele) lijst van zestien kandidaten die voorgedragen worden door de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad voor Vlaanderen en de Vlaamse Gezondheidsraad. Elk van die instellingen draagt vier kandidaten voor, waaronder minstens een man en een vrouw.

Bij de voordracht van een opvolger voor een overleden of voortijdig ontslagnemend bestuurslid dient

rekening gehouden te worden met het 2/3-quotum. De benoeming van een opvolger van een wetenschappelijk bestuurslid gebeurt op dubbele voordracht. De voordragende instantie moet telkens twee kandidaten voordragen. Indien op grond van het 2/3-quotum de keuze voor een man of een vrouw mathematisch vereist is, is alleen de voordracht van respectievelijk twee mannen of twee vrouwen ontvankelijk.

De opvolger van een wetenschappelijk bestuurslid waarvan het mandaat vroegtijdig eindigt (door ontslag of door overlijden), wordt benoemd voor de resterende duur van het mandaat. Die regel garandeert dat elke vijf jaar alle acht wetenschappelijke bestuursleden gelijktijdig benoemd worden. De groepering van benoemingen laat het Vlaams Parlement toe om telkens een globale keuze te maken uit de voordrachten. De versnippering van de benoemingen zou de naleving van het 2/3-quotum bovendien extra bemoeilijken. Het huidige mandaat van de wetenschappelijke bestuursleden verstrijkt op 20 februari 2011.

Het mandaat van wetenschappelijke bestuursleden is eenmaal hernieuwbaar. Dat geldt ook voor de leden van de raad van bestuur die als opvolger benoemd zijn.

Artikel 10

In het kader van de toepassing van de principes van 'corporate governance' wordt de directeur verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het instituut en voor de uitvoering van de beslissingen van de raad van bestuur. De directeur vertaalt de beleidsopties van de raad van bestuur naar operationele doelstellingen voor het Wetenschappelijk Secretariaat. De uitvoering van die opdrachten, met inbegrip van aanbevelingen aan het Vlaams Parlement, valt onder de verantwoordelijkheid van de directeur. De directeur rapporteert over de uitvoering van het werkprogramma.

Artikel 11

Het in de artikelen 8 en 9 bedoelde quotum treedt voor beide categorieën van bestuursleden pas in werking vanaf de vernieuwing van hun respectieve mandaten. De mandaten van de parlementaire bestuursleden verstrijken bij de installatie van het parlement. Na de eerstvolgende installatie van

het parlement zullen de fracties bij de voordracht van hun kandidaten voor de raad van bestuur van Samenleving en Technologie rekening moeten houden met het 2/3-quotumvereiste.

De mandaten van de wetenschappelijke bestuursleden verstrijken op 20 februari 2011. Bij de voordracht voor de bestuursmandaten die beginnen vanaf 21 februari 2011, moeten de instanties bedoeld in artikel 8, §1, tweede lid, elk minstens één man en één vrouw voordragen.

Marleen VANDERPOORTEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaan-gelegenheid.

Artikel 2

Het opschrift van het decreet van 17 juli 2000 houdende de oprichting van een Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek wordt vervangen door wat volgt:

“Decreet houdende de oprichting van Samenleving en Technologie”.

Artikel 3

Artikel 2 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel 4

Artikel 3 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Artikel 3

Bij het Vlaams Parlement bestaat een instituut voor wetenschappelijk en technologisch aspectenonderzoek dat Samenleving en Technologie heet. Samenleving en Technologie, hierna het instituut te noemen, bestudeert ten behoeve van het Vlaams Parlement de verschillende aspecten en gevolgen van een wetenschappelijke en technologische ontwikkeling, liefst in hun onderlinge samenhang, in het licht van de maatschappelijke inpasbaarheid ervan.

Het instituut bestaat uit een raad van bestuur en een Wetenschappelijk Secretariaat.”.

Artikel 5

In de artikelen 5, 11quinquies, 13, 14, 16 en 17bis van hetzelfde decreet wordt het woord “Instituut” telkens vervangen door het woord “instituut”.

Artikel 6

In artikel 4 van hetzelfde decreet wordt 6° geschrapt.

Artikel 7

In artikel 5, §2, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “jaarlijks werkplan” vervangen door “werkprogramma”.

Artikel 8

Artikel 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Het Vlaams Parlement wijst uit zijn midden acht leden van de raad van bestuur aan. Voor zover het aantal erkende fracties het aantal mandaten niet overschrijdt, heeft elke erkende politieke fractie recht op een vertegenwoordiger in de raad van bestuur.

De mandaten worden in beginsel toegekend overeenkomstig de evenredige vertegenwoordiging van de fracties. De erkende fractie die op grond van de toepassing van het stelsel D'Hondt geen vertegenwoordiger heeft in de raad van bestuur, verwerft in aflopende volgorde van grootte een mandaat ten koste van de fractie die op grond van de toepassing van het stelsel D'Hondt het laatst een mandaat werd toegekend en voor zover die fractie minstens twee mandaten heeft.

§2. Ten hoogste twee derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers die lid zijn van de raad van bestuur mag van hetzelfde geslacht zijn.

Indien meer dan twee derde van de voorgedragen kandidaten van hetzelfde geslacht is, draagt de fractie in de omgekeerde volgorde waarop zij overeenkomstig §1, tweede lid, recht heeft op een mandaat, een kandidaat voor van het ondervertegenwoordigde geslacht tot de in het eerste lid bedoelde verhouding bereikt is.

§3. Het mandaat van de aangewezen Vlaamse volksvertegenwoordigers verstrijkt bij de installatie van het Parlement na vernieuwing. Ingeval van de voortijdige beëindiging van een mandaat voltooit de opvolger het mandaat. De opvolger wordt aangewe-

zen op basis van een voordracht door de fractie die het lid dat opgevolgd wordt voorgedragen heeft. De voordracht van een opvolger waarvan de benoeming een schending zou inhouden van het beginsel van de evenwichtige vertegenwoordiging bedoeld in §2 is onontvankelijk.”.

Artikel 9

Aan artikel 8, §1, van hetzelfde decreet wordt een derde lid toegevoegd dat luidt als volgt:

“De instellingen bedoeld in het tweede lid dragen elk minstens een man en een vrouw voor. Ten hoogste twee derde van de benoemde personaliteiten mag van hetzelfde geslacht zijn.”.

In artikel 8 van hetzelfde decreet wordt §2 vervangen door wat volgt:

“§2. Het mandaat van de personaliteiten duurt vijf jaar en is eenmaal hernieuwbaar. Bij voortijdige beëindiging van een mandaat voltooit de opvolger het mandaat. De opvolger wordt benoemd op basis van een dubbele voordracht vanwege de in §1, tweede lid, bedoelde instelling die de personaliteit die opgevolgd wordt voorgedragen heeft. De voordracht die de naleving van het beginsel van de evenwichtige vertegenwoordiging bedoeld in §1 onmogelijk maakt, is onontvankelijk.”.

Artikel 10

Aan artikel 11, §1, van hetzelfde decreet wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De directeur voert de beslissingen van de raad van bestuur uit.”.

Artikel 11

Artikel 8 van dit decreet treedt in werking bij de eerstvolgende gehele vernieuwing van de mandaten van de Vlaamse volksvertegenwoordigers in de raad van bestuur.

Artikel 9 van dit decreet treedt in werking bij de eerstvolgende gehele vernieuwing van de mandaten van de personaliteiten uit de Vlaamse wetenschappelijke en technologische wereld in de raad van bestuur.

Marleen VANDERPOORTEN
